

Nr 94.

Av herr **Persson, Einar, m. fl.**, om utredning angående ändrade rösträttsgrunder vid allmänings- och jordägarstämmor.

År 1938 antogs med anledning av en kungl. proposition en lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna. Före nämnda lags tillkomst ägde delägarna i allmänningsskog vid fattande av beslut rörande skogen eller fond, som härrör från avkastningen av skogen, i regel rösträtt efter sin delaktighet i skogen. I vissa reglementen hade emellertid till skydd för de mindre delägarna föreskrivits begränsningar i rätten att rösta efter sagda delaktighet. Liknande bestämmelser gällde också vid val av allmäningsstyrelse.

I den nya lagen intogs emellertid en bestämmelse, som i viss mån begränsade denna rösträtt. Sålunda heter det i 47 par. i sagda lag fjärde stycket: »Ej må någon å allmäningsstämma för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mer än *en tiondel* av hela det delaktighetstal, som är företrätt å stämman, eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.»

Med denna begränsning av rösträtten, som härmed genomfördes, hoppades man kunna begränsa skogsbolagens dominerande inflytande å stämmorna. Detta skulle också ha blivit fallet, därest bolagen uppträtt splittrade. Så är emellertid ej förhållandet. För att i någon mån belysa huru den begränsade rösträtten i praktiken verkar skall här anföras ett exempel från en jordägarstämma i Älvdalens socken. Inom denna socken ägas 135 541: 9155 reducerade bandland av skogsbolagen, fördelade sålunda:

Korsnäs sågverksaktiebolag	60 952:1690
Stora Kopparbergs Bergslags AB	51 405: 0455
Kopparfors aktiebolag	22 128: 1610
Trävaruaktiebolaget Dalarna	1 056: 5400

Vid den förut nämnda stämman, vilken stämman ansågs ovanligt talrikt besökt, uppgick vid voteringarna det sammanlagda jordtalet till sammanlagt 182 198: 6430. Samtliga fyra bolag voro närvarande vid stämman och röstade för ovan angivna jordtal 135 541: 9155, och de enskilda jordägarnas sammanlagda jordtal vid sagda stämman uppgick till 46 656: 7275. Enär på grund av nuvarande bestämmelser ingen fick rösta för mer än en tiondel av det vid stämman närvarande jordtalet, reducerades bolagens röster sålunda:

Korsnäs sågverksaktiebolag	till	18 219:8643
Stora Kopparbergs Bergslags AB	»	18 219:8643
Kopparfors aktiebolag	»	18 219:8643
Trävaruaktiebolaget Dalarna	»	1 056:5400

Summa bolagsröster 55 716:1329

Då de enskilda jordägarnas sammanlagda röster vid ifrågavarande stämma uppgingo enligt ovan till sammanlagt 46 656:7275, är det tydligt att bolagen, trots begränsningen av röstetalet, fortfarande kunna utöva ett dominerande inflytande vid dessa stämmor. Det är också anmärkningsvärt, som ovan anförts, att bolagen alltid uppträda på samma linje. På grund härav hava bolagen kunnat invälja sina förvaltare i såväl allmänningsstyrelse som i jordägarnämnden. Då allmänningsstyrelsen skall fastställa minimipriser å de utstämplingar, som verkställas å besparingsskogen, kan man diskutera lämpligheten av att bolagens skogsförvaltare skola vara representerade i sagda styrelse. Oaktat att bolagen under senare år i stor omfattning avyttrat inägorna till sina hemman till enskilda jordägare, hava bolagen ändock kvar sitt jordtal för dylika hemman. Detta beror på nuvarande avstyckningsbestämmelser. Då jordtalet vid storskiftet lades på inägojorden förefaller det mycket egendomligt att bolagen skola ha kvar detta jordtal, som i stället bort följa med inägorna. I vår tid kan det icke vara riktigt att några bolag skola vara de bestämmande vid jordägarstämmornas uppkomna voteringar. Denna kvarleva från gången tid borde därför ändras till bättre överensstämmelse med vårt demokratiska samhällssystem. Det är självklart, att man kan uppställa flera alternativ när det gäller att rätta till detta missförhållande. Dels kan man tänka sig en begränsning av röstetalet i den nuvarande formen, att ingen får utöva rösträtt för mer än till exempel 1/30 eller också att i lagen införes en bestämmelse, att ingen får rösta för mer än 3 000 red. bandland, och dels att man röstar efter samma grunder som gälla för de politiska och kommunala valen, en man och en röst. Detta är ur demokratisk synpunkt det mest tilltalande.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om en skyndsam utredning om ändrade rösträttsgrunder vid allmännings- och jordägarstämmor.

Stockholm den 22 januari 1946.

Einar Persson.

H. Sten.

Sven Edin.

Carl Eriksson.

Lage Svedberg.

Per Olofsson.

J. F. Grym.